

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 28.6.2006
COM(2006) 348 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY I PRZEDSTAWICIELI RZĄDÓW PAŃSTW
CZŁONKOWSKICH ZASIADAJĄCYCH W RADZIE**

**zawierający wytyczne dla Komisji dotyczące przeglądu Umowy w sprawie handlu,
rozwoju i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z
jednej strony a Republiką Południowej Afryki z drugiej strony**

UZASADNIENIE

Umowa w sprawie handlu, rozwoju i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z jednej strony a Republiką Południowej Afryki z drugiej strony (TDCA) została podpisana w październiku 1999 r. i była stosowana tymczasowo i częściowo od 1 stycznia 2000 r. Umowa weszła w pełni w życie w dniu 1 maja 2004 r. po ratyfikacji przez wszystkie strony.

Zgodnie z art. 103 TDCA należy dokonać rewizji Umowy w terminie pięciu lat od daty jej wejścia w życie, w celu uwzględnienia ewentualnych skutków lub innych ustaleń, które mogą mieć wpływ na Umowę. „Inne ustalenia”, o którym mowa w Umowie, w zamierzeniu jej autorów obejmują niewątpliwie Porozumienie z Kotonu, które również zostało poddane rewizji. Zgodnie z art. 18 TDCA należy podjąć dalsze czynności w procesie liberalizacji handlu oraz dokonać rewizji postanowień handlowych, w szczególności należności celnych stosowanych wobec produktów wyszczególnionych w „wykazach oczekujących” TDCA, tj. produktów w stosunku do których w Umowie ustanowiono ograniczoną liberalizację lub nie ustanowiono jej wcale. W art. 30 przewidziano rozszerzenie zakresu Umowy o liberalizację wymiany usług.

Artykuł 97 ust. 3 stanowi, że Rada Współpracy uprawniona jest do podejmowania decyzji w odniesieniu do wszelkich spraw objętych zakresem TDCA, a art. 106 ust. 1 stanowi, że jest ona uprawniona do podejmowania decyzji dotyczących zmian zaproponowanych przez którąkolwiek ze stron. Powyższe postanowienie należy zastosować w celu wprowadzenia zaproponowanej zmiany.

W 2004 r. Komisja, państwa członkowskie i Republika Południowej Afryki przeprowadziły rewizję TDCA, koncentrując się głównie, choć nie wyłącznie, na tymczasowo stosowanych sekcjach Umowy. W następstwie tej rewizji Rada Współpracy przyjęła w dniu 23 listopada 2004 r. „Wspólne wnioski” ustanawiające ogólne wytyczne w sprawie rewizji TDCA. Wspólne wnioski przewidują między innymi dialog polityczny między stronami w celu „uwzględnienia wymiany poglądów na temat większej liczby aktualnych kwestii politycznych, takich jak broń masowego rażenia, walka z terroryzmem oraz Międzynarodowy Trybunał Karny” oraz zalecają „kontynuowanie liberalizacji handlu oraz jej przyspieszenie, uwzględniając kwestie o kluczowym znaczeniu dla obu stron, wymiar regionalny i harmonogram trwających negocjacji dotyczących Porozumienia o partnerstwie gospodarczym w Południowej Afryce”.

W oparciu o Wspólne wnioski służby Komisji i przedstawiciele państw członkowskich w Grupie Roboczej ds. AKP przy Radzie w dalszym stopniu omówili i uściślili zakres i cel rewizji TDCA.

Zgodnie z ogólną oceną służb Komisji dotyczącą wspomnianych zaleceń w odniesieniu do zmian TDCA, nie są wymagane gruntowne zmiany w Umowie. Jednakże Umowa wymaga aktualizacji w celu odzwierciedlenia nowych postanowień w zakresie polityki i bezpieczeństwa zawartych w zmienionym porozumieniu z Kotonu, dalszej liberalizacji handlu, współpracy w obszarach związanych z handlem, wzmocnienia wymiaru środowiskowego i zaktualizowania treści niektórych artykułów dotyczących współpracy w dziedzinie gospodarki oraz innych dziedzinach.

Po negocjacjach z władzami Afryki Południowej Komisja zaproponuje Radzie wersję tekstu bliską ostatecznej w formie decyzji Rady Współpracy zgodnie z art. 300 ust. 2 akapit drugi Traktatu WE.

Komisja proponuje zatem, aby Rada wydała dołączone wytyczne dotyczące rewizji TDCA.

PROPONOWANE WYTYCZNE DOTYCZĄCE REWIZJI TDCA

1. WPROWADZENIE

Umowa w sprawie handlu, rozwoju i współpracy pomiędzy Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z jednej strony a Republiką Południowej Afryki z drugiej strony (TDCA) została podpisana w październiku 1999 r. i była stosowana tymczasowo i częściowo od 1 stycznia 2000 r. Umowa weszła w pełni w życie w dniu 1 maja 2004 r. po ratyfikacji przez wszystkie strony.

Zgodnie z art. 103 TDCA należy dokonać rewizji Umowy w terminie pięciu lat od daty jej wejścia w życie, w celu uwzględnienia ewentualnych skutków lub innych ustaleń, które mogą mieć wpływ na Umowę. Inne ustalenia, o których mowa w Umowie, w zamierzeniu jej autorów obejmują niewątpliwie Porozumienie z Kotonu, które również zostało poddane rewizji.

Zgodnie z art. 18 TDCA należy podjąć dalsze czynności w procesie liberalizacji oraz dokonać rewizji postanowień handlowych, w szczególności należności celnych stosowanych wobec produktów wyszczególnionych w „wykazach oczekujących” TDCA, tj. produktów w stosunku do których w Umowie wprowadzono ograniczoną liberalizację w handlu lub nie wprowadzono jej wcale. Artykuł 30 ust. 4 przewiduje, że cel „dalszej liberalizacji wymiany usług między” będzie podlegać zbadaniu przez Radę Współpracy w terminie pięciu lat od dnia wejścia w życie Umowy.

Rewizja TDCA przeprowadzonej w 2004 r. przez Komisję, państwa członkowskie i Republikę Południowej Afryki doprowadziła do przyjęcia przez Radę Współpracy w dniu 23 listopada 2004 r. „Wspólnych wniosków” ustanawiających ogólne wytyczne dotyczące rewizji TDCA.

2. CEL ZAPROPONOWANEJ REWIZJI

Porozumienie w sprawie handlu, rozwoju i współpracy jest w dalszym ciągu dobrą podstawą do współpracy między stronami-sygnatariuszami. W ostatnich sześciu latach żadna ze stron nie zgłosiła zamiaru dokonania gruntownych zmian w tekście.

Zgodnie z art. 18, 30 i 103 Umowy celem rewizji powinno być zbadanie dalszej liberalizacji handlu i dostosowanie TDCA do aktualnych zobowiązań międzynarodowych, w tym dotyczących zmienionego porozumienia z Kotonu, Międzynarodowego Trybunału Karnego i globalnej walki z terroryzmem. Rewizja stwarza również możliwość wzmocnienia wymiaru środowiskowego Umowy, w tym uwzględnienia wpływu na środowisko wynikającego ze zintensyfikowanego handlu towarami i uaktualnienia brzmienia niektórych postanowień.

3. KWESTIE DO UWZGLĘDNIENIA

W świetle powyższych zagadnień Komisja określiła następujące kwestie, które należy rozważyć przy wprowadzaniu zmian:

- W preambule należy zawrzeć wyraźne odniesienie do milenijnych celów rozwoju.
- W tytule I w odniesieniu do wymiaru politycznego Umowa powinna zostać dostosowana do przepisów przyjętych przez Radę dotyczących zawarcia w umowach międzynarodowych odniesień do walki z terroryzmem, Międzynarodowego Trybunału Karnego, nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia oraz innych zobowiązań międzynarodowych.
- W tytule II dotyczącym handlu, należy uwzględnić dalszą liberalizację handlu zgodnie z art. 18. Ponadto niewielkich zmian wymaga wyjaśnienie nierozstrzygniętych kwestii handlowych.
- W tytule III, dotyczącym spraw handlowych, należy rozważyć uwzględnienie zasad pochodzenia, wymiany usług, współpracy i wzajemnego wsparcie administracyjne w sprawach celnych.
- W tytule IV dotyczącym współpracy gospodarczej, należy rozważyć aktualizację brzmienia zapisów dotyczących współpracy w dziedzinach energii, transportu, rolnictwa oraz kwestii sanitarnych i fitosanitarnych.
- W tytule V dotyczącym współpracy na rzecz rozwoju należy uzgodnić niektóre postanowienia dotyczące wykonania z nowym rozporządzeniem finansowym Komisji.
- W tytule VI dotyczącym współpracy w innych dziedzinach, należy rozważyć aktualizację brzmienia lub nowe brzmienie zapisów dotyczących współpracy kulturowej, współpracy w kwestiach związanych ze sprawiedliwością, wolnością i bezpieczeństwem oraz walką z narkotykami, praniem brudnych pieniędzy oraz przestępczością zorganizowaną. Ponadto należy dodać postanowienie dotyczące współpracy w dziedzinie potrzeb migracyjnych.
- W tytule VIII należy usprawnić system rozwiązywania sporów w odniesieniu do zagadnień handlowych i związanych z handlem w celu zwiększenia jego skuteczności.

3.1. Milenijne cele rozwoju

Cel zaproponowanej zmiany

Potwierdzenie zaangażowania partnerów na rzecz realizacji tych celów oraz zapewnienie wyższego poziomu spójności ze zmienionym porozumieniem z Kotonu.

Zaproponowane zmiany

Dodanie motywu dotyczącego milenijnych celów rozwoju.

Stosowne przepisy: Preambuła.

3.2. Kwestie bezpieczeństwa

Cel zaproponowanej zmiany

Zapewnienie spójności z zobowiązaniami politycznymi podjętymi przez UE w dziedzinie walki z terroryzmem (konkluzje Prezydencji z Sewilli, 21-22 czerwca 2002 r.), współpracy w zwalczaniu rozprzestrzeniania broni masowego rażenia (Konkluzje Rady z dnia 17 listopada 2003 r.) i wsparcia Międzynarodowego Trybunału Karnego (wspólne stanowisko 2003/444/cfsp z dnia 16 czerwca 2003 r. i konkluzje Prezydencji z Salonik, 19-20 czerwca 2003 r.). Dostosowanie TDCA do zmienionego Porozumienia z Kotonu.

Zaproponowane zmiany

- prawnie wiążące zobowiązanie do współpracy w zwalczaniu rozprzestrzeniania broni masowego rażenia przy uwzględnieniu planu działania UE dotyczącego klauzuli o nierozprzestrzenianiu broni masowego rażenia w stosunkach UE z krajami trzecimi;
- prawnie wiążące zobowiązanie do walki z terroryzmem;
- odniesienie w preambule do „wspólnego zaangażowania UE i partnerów AKP na rzecz sprawiedliwości międzynarodowej i walki z bezkarnością” oraz Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego, który wszedł w życie w dniu 1 lipca 2002 r. i prawnie wiążącego zobowiązania w zakresie współpracy w tej dziedzinie;
- prawnie wiążące zobowiązanie w zakresie współpracy w zwalczaniu działalności najemników.

Stosowne przepisy: Preambuła; nowe postanowienia zostaną zawarte w tytule I.

3.3. Dialog polityczny

Cel zaproponowanej zmiany

Dostosowanie postanowień art. 3 (niewykonanie) i 4 (dialog polityczny) do zmienionego Porozumienia z Kotonu.

Zaproponowane zmiany

W art. 3 ust. 4 należy zawrzeć zobowiązanie na rzecz wyczerpującego dialogu politycznego, zgodnie z tym, co opisano w art. 4, przed przyjęciem „odpowiednich środków”. Należy w większym stopniu dostosować art. 4 do brzmienia art. 8 porozumienia z Kotonu.

Stosowne przepisy: artykuły 3 i 4.

3.4. Dalsza liberalizacja handlu

Cel zaproponowanej zmiany

Dołączenie nowych postanowień dotyczących dalszej wzajemnej liberalizacji handlu lub przyspieszenie obecnych harmonogramów liberalizacji w dziedzinie towarów (należności celne stosowane do produktów wyszczególnionych w „wykazach oczekujących”) przy uwzględnieniu postanowień wynegocjowanych w ramach negocjacji WE-Wspólnota Rozwoju Afryki Południowej dotyczących porozumień o partnerstwie gospodarczym i kwestii kluczowych dla obu stron. Zapewnienie spójności tych postanowień z postanowieniami wynegocjowanymi w ramach negocjacji WE-Wspólnota Rozwoju Afryki Południowej dotyczących porozumień o partnerstwie gospodarczym.

Kontekst / Problem do rozwiązania

Obie strony wymieniły się dokumentami kompleksowo przedstawiającymi poziom ambicji poszczególnych stron w odniesieniu do postanowień handlowych, które zostaną zmienione. Powyższe postanowienia mogą być dwojakie:

- pierwsze mają na celu usprawnienie TDCA w dziedzinach, w których już istnieją zobowiązania (głównie w handlu towarami). Mogło by to stworzyć możliwość dokonania pewnych koniecznych dostosowań technicznych w załącznikach.
- drugie mają na celu rozszerzenie zakresu TDCA na dziedziny, które nie są obecnie wcale objęte Umową lub są nią objęte jedynie częściowo i które mogły by obejmować zobowiązania w ramach WTO i spoza WTO w kilku innych dziedzinach regulacyjnych.

Zaproponowane zmiany

Dalsza liberalizacja handlu towarami (przegląd wyłączonych produktów i przyspieszenie istniejących harmonogramów liberalizacji zawartych w art. 11-15 i 17 oraz w stosownych załącznikach). Obecnie prawnie wiążące zobowiązania dotyczące przeglądu klauzuli ochronnej (art. 16 i 24-26).

Stosowne przepisy: tytuł II i załączniki I-VII, w szczególności art. 11-15 i 17 oraz art. 16 i 24-26.

3.5. Zagadnienia związane z handlem

Cel proponowanej zmiany

Włączenie do umowy nowych wiążących zobowiązań oraz ściślejszą współpracę w dziedzinach związanych z handlem. Zapewnienie spójności tych postanowień z postanowieniami wynegocjowanymi w ramach negocjacji WE-Wspólnota Rozwoju Afryki Południowej dotyczących porozumień o partnerstwie gospodarczym.

Kontekst / Problem do rozwiązania

Zobowiązania te będą zachętą do opartego na zasadach dostępu do rynku w regionie. Zapewnią one dodatkową przejrzystość i przewidywalność dla podmiotów gospodarczych, egzekwowalność zasad w regionie oraz konsolidację rozwoju.

Zaproponowane zmiany

Włączenie do umowy wiążących zobowiązań w dziedzinach takich jak usługi (art. 29-30), inwestycje (art. 32-34) i nowe zobowiązania dotyczące zamówień publicznych (art. 45).

Wzmocniona współpraca i możliwe dodatkowe zobowiązania będą również dotyczyły dziedzin takich jak własność intelektualna (art. 46), konkurencji (art. 35-39), normalizacji i oceny zgodności oraz cel (art. 47-48). W odniesieniu do reguł pochodzenia (art. 28 i Protokół 1) może być wymagana rewizja niektórych reguł pochodzenia w odniesieniu do konkretnych produktów dotyczących ograniczonej liczby pozycji taryfowych.

Stosowne przepisy: tytuł III i Protokół 1.

3.6. Rozstrzyganie sporów w kwestiach handlowych oraz związanych z handlem

Cel proponowanej zmiany

Dostosowanie systemu rozstrzygania sporów do ostatnio stosowanych praktyk WE w celu zwiększenia jego skuteczności.

Kontekst / Problem do rozwiązania

Postanowienia dotyczące rozstrzygania sporów TDCA były postępowe w czasie ich negocjowania, ale są mniej aktualne w porównaniu ze standardami osiąganymi w ostatnio zawieranych umowach. W ramach obecnego systemu wciąż istnieje możliwość zatorów proceduralnych i nie zostały uregulowane istotne aspekty zapewnienia przestrzegania przepisów umowy.

Zaproponowane zmiany

Dalsze rozwinięcie zasad dotyczących rozstrzygania sporów w zakresie kwestii handlowych i związanych z handlem poprzez Protokół do TDCA, w którym zostałyby określone szczegółowo zasady i procedury rozstrzygania sporów.

Stosowne przepisy: Artykuł 104.

3.7. Postanowienia dotyczące współpracy gospodarczej

Cel proponowanej zmiany

Dostosowania brzmienia niektórych postanowień do obecnego sposobu myślenia i polityki WE.

Kontekst / Problem do rozwiązania

TDCA było negocjowane pod koniec lat 90. W odniesieniu do niektórych zagadnień polityka WE i sposób myślenia rozwinęły się w jeszcze większym stopniu. Wiele zaproponowanych zmian jest nieznacznych lub mają one charakter techniczny i nie wymagałyby normalnie dokonania zmian w Umowie. Jednak fakt, że inne sekcje wymagają zmian, stwarza możliwość uaktualnienia niektórych postanowień. Bardziej gruntowną zmianę zaproponowano w odniesieniu do zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych, które okazały się poważną przeszkodą dla handlu i wymagają w związku z tym wzmocnionej współpracy.

Zaproponowane zmiany

Proponowane zmiany dotyczą zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych, energii, górnictwa, transportu, współpracy w zakresie usług pocztowych oraz turystyki. Artykuł 61 dotyczy kwestii sanitarnych i fitosanitarnych oraz współpracy w zakresie rolnictwa. Proponuje się podzielenie art. 61 na dwie części, przy czym art. 61 zawierałby sformułowania kładące większy nacisk na ochronę środowiska, a art. 61A dotyczyłby w szczególności współpracy w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych. W odniesieniu do transportu proponuje się podzielenie art. 59, przy czym art. 59A dotyczyłby w szczególności współpracy w zakresie transportu morskiego. Artykuł 55 zatytułowany „Społeczeństwo informacyjne - telekomunikacja i technologia informacyjna” powinien zostać uaktualniony w celu uwzględnienia między innymi rozwoju technologii, ustaleń Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego oraz wzajemnych powiązań między sieciami badawczymi między WE a Afryką Południową. Mniej znaczące zmiany dotyczą zacieśnionej współpracy w zakresie energii, zwłaszcza wspierania polityki i technologii w zakresie racjonalizacji zużycia energii oraz technologii czystego spalania węgla oraz współpracy w zakresie usług pocztowych, górnictwa i turystyki. Ponadto należy rozważyć wpływ wielu z powyższych postanowień na środowisko naturalne.

Stosowne przepisy: Artykuły 56-61.

3.8. Współpraca na rzecz rozwoju

Cel proponowanej zmiany

Należy dostosować niektóre postanowienia wykonawcze do nowego rozporządzenia finansowego Rady oraz do wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie współpracy na rzecz rozwoju¹ lub równoważnego mu instrumentu prawnego, po jego przyjęciu.

Kontekst / Problem do rozwiązania

TDCA zawiera pewne postanowienia dotyczące wdrożenia współpracy na rzecz rozwoju, które zostały zastąpione rozporządzeniem finansowym Wspólnoty. Nie są one *de facto* stosowane. Istnieją argumenty na rzecz dostosowania tych przepisów, w związku z tym, że ogólne rozporządzenie finansowe ma uniwersalne zastosowanie.

¹ COM(2004) 629.

Zaproponowane zmiany

Należy dokonać przeglądu postanowień, które zostały zastąpione rozporządzeniem finansowych.

Stosowne przepisy: tytuł V.

3.9. Współpraca w innych dziedzinach

Cel proponowanej zmiany

Dostosowania brzmienia niektórych postanowień do obecnego sposobu myślenia i polityki UE. Wzmocnienie postanowień w dziedzinach takich jak sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo, pranie brudnych pieniędzy, narkotyki i migracja.

Tło / Problem do rozwiązania

TDCA była negocjowana pod koniec lat 90. W odniesieniu do niektórych zagadnień polityka WE i ogólny sposób myślenia rozwinęły się w jeszcze większym stopniu. Postanowienie dotyczące współpracy w dziedzinie kultury mogłoby zostać uaktualnione w świetle wzajemnych zobowiązań. Zwalczanie narkotyków i prania brudnych pieniędzy było objęte jednym artykułem, co odzwierciedlało sposób myślenia z czasów zawierania umowy. Ze względu na fakt, że te dwie kwestie są uważane za powiązane, choć dość odrębne, należałoby podzielić to postanowienie na dwa odrębne artykuły o uaktualnionym brzmieniu, które powinny objąć zagadnienie finansowania terroryzmu. Należy dodać nowe postanowienia dotyczące przestępczości zorganizowanej, zwalczania terroryzmu oraz współpracy w dziedzinie migracji. Należy przyjąć mocniejsze i bardziej aktualne brzmienie w odniesieniu do postanowień dotyczących środowiska naturalnego. Należy rozważyć zmienione możliwości wzmocnionej współpracy w dziedzinie środowiska naturalnego, kwestii społecznych, informacji, prasy i mediów audiowizualnych, ochrony danych i zdrowia.

Zaproponowane zmiany

Włączenie w art. 85 odesłania do Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form ekspresji kulturalnej, w szczególności w świetle jej ratyfikacji i wdrożenia. Podzielenie art. 90 na dwie części, przy czym art. 90A będzie dotyczył prania brudnych pieniędzy. Dodanie nowych postanowień dotyczących powyższego tematu. Uaktualnienie brzmienia art. 84, 86-89, 91 i 92.

Stosowne przepisy: tytuł VI, art. 84-92.